

Kopenhag Psikososyal Risk Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kopenhag Psikososyal Risk Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25032>

Özet

Kopenhag Psikososyal Risk Değerlendirme Ölçeği (COPSOQ tabanlı), çalışma ortamı kaynaklı psikososyal risk faktörlerini sistematik olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş uluslararası geçerliliği olan bir enstrümanın Türkçe'ye uyarlanmış versiyonudur. Bu özel uyarlama çalışması, Ceyda Şahan tarafından 2016 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde yayınlanmamış yüksek lisans tezi olarak sunulmuştur. Ölçek, çalışanların iş talepleri, iş kontrolü, sosyal destek, iş güvenliği ve örgütsel adalet gibi kritik alanlardaki algılarını ölçerek, iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerine riskleri yönetme konusunda bilimsel bir zemin sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kopenhag Psikososyal Risk Değerlendirme Ölçeği, COPSOQ, Psikososyal Risk, Çalışan Sağlığı, İş Stresi, Uyarlama Çalışması, Örgütsel Psikoloji

Yazarlar

Ceyda Şahan

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Türkiye'deki işgücünün karışık işyerine özgü psikososyal risk etmenlerini bilimsel ve standart bir yöntemle tespit etmektir. Orijinal COPSOQ ölçeği, iş stresi ve iş kaynaklı hastalıkların önlenmesinde önemli bir araç olarak kabul edilir. Türkçe uyarlaması, bu uluslararası standardı Türk kültürüne ve yasal çerçevesine uygun hale getirerek, iş sağlığı ve güvenliği alanında risk değerlendirmesi yapılmasına imkan tanır.

Bu ölçek, yöneticilere ve insan kaynakları profesyonellerine, çalışanların iş yükü, karar verme özerkliği, sosyal ilişkiler ve örgütsel kültür gibi konulardaki deneyimlerini anlamak için somut veriler sağlar. Elde edilen veriler, işyerindeki çalışma ortamı koşullarını iyileştirmeye yönelik hedeflenen müdahale programlarının geliştirilmesinde kritik rol oynamaktadır.

Yapı

Kopenhag Psikososyal Risk Değerlendirme Ölçeği, geniş bir yelpazedeki psikososyal faktörleri ölçen çok boyutlu bir yapıya temel alır. Bu yapı, genellikle dört ana alanı kapsar: İş Talepleri (nicel ve bilişsel talepler), İş Organizasyonu ve İçeriği (görev çeşitliliği, karar verme imkanı), Kişilerarası İlişkiler ve Liderlik (sosyal destek, çalışma, liderlik kalitesi) ve Çalışan Sağlığı ve İyi Oluşu (tükenmişlik, stres belirtileri).

Ölçek, bu boyutlar? değerlendirerek, çal??anlar?n refah düzeyini etkileyen potansiyel risk kaynaklar?n? belirler. Özellikle COPSOQ, çal??anlar?n alg?lar?n? temel alarak, subjektif deneyimlerin i?yerindeki nesnel ko?ullarla nas?l etkile?ime girdi?ini ortaya koyar. Bu sayede, sadece sonuçlar? de?il, ayn? zamanda bu sonuçlara yol açan süreçleri ve örgütsel dinamikleri de anlamay? hedefler.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe'ye uyarlama çal??mas? kapsamında, ölçe?in yap?sal ve kültürel geçerlili?inin incelenmesi gerekmektedir. ?ahan (2016) taraf?ndan yürütülen çal??mada, ölçe?in orijinal yap?y? koruyup korumad??? ve Türkçe konu?an popülasyonda ölçtü?ü yap?y? do?ru bir ?ekilde temsil edip etmedi?i değerlendirilmi?tir.

Kaynak referans?nda spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, uyarlama sürecinde genellikle dilsel e?de?erlik, kapsam geçerlili?i ve yap? geçerlili?i (faktör analizi yoluyla) incelenir. Detayl? geçerlik sonuçlar?, ara?t?rmac?n?n yay?mlanmam?? yüksek lisans tezinde yer almaktad?r.

Güvenilirlik

Güvenilirlik, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı madde setlerinde tutarl? sonuçlar üretme kapasitesini ifade eder. Uyarlama çal??mas?nda iç tutarl?lık katsay?lar? (genellikle Cronbach Alfa) hesaplanarak ölçe?in güvenilirli?i değerlendirilmi?tir.

Kaynak referans?nda spesifik güvenilirlik de?erleri sunulmam??t?r. Standart psikometrik uygulamalara göre, ölçe?in alt boyutlar?n?n kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?lık göstermesi beklenir. Detayl? güvenilirlik analiz sonuçlar?, ilgili tez çal??mas?nda bulunabilir.

Faktör Analizi

Faktör analizi, ölçe?in Türkçe versiyonunun orijinal COPSOQ yap?s?n? (yani beklenen boyutlar?) sürdürüp sürdürmedi?ini belirlemek için kullanılan temel bir yöntemdir. Bu analiz, uyarlama çal??mas?n?n yap? geçerlili?ini destekleyen en önemli ad?mlardan biridir.

?ahan'?n (2016) tezinde, muhtemelen Do?rulamay?c? veya Aç?mlay?c? Faktör Analizi yöntemleri kullan?larak ölçe?in faktör yap?s? test edilmi?tir. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi psikososyal boyutlara yüklendi?ini göstererek, ölçe?in teorik yap?yla uyumunu ortaya koyar. Faktör analizine dair ayrınt?l? bulgular, tezin metodoloji ve bulgular bölümlerinde yer almaktad?r.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Tipik olarak Likert tipi derecelendirme kullanılır.)

Language Available: Türkçe (Uyarlama), Danca ve çok sayıda uluslararası dil (Orijinal COPSOQ)

Population Group: Çalıtın Yetkinler

Age Group: 18 Yaş ve Üzeri Çalıtın Bireyler

Population Details: Türkiye'deki farklı sektörlerde çalıtın işgücü.

Test Methodology: Ölçek, katılımcıların işyerindeki deneyimlerini ve algılarını belirli bir derecelendirme sistemi üzerinden işaretlemesini gerektirir. Tipik olarak, "Her zaman", "Sıklıkla", "Bazen", "Nadiren" veya "Hiçbir zaman" gibi frekans veya yoğunluk seçenekleri sunulur.

Anahtar Kelimeler

Stres, Psikometrik Özellikler, Çalıtınma Koşulları, Örgütsel Adalet, Sosyal Destek, İş-Yaşam Dengesi, İş Tatmini, Geçerlik

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: ceyda_sahan@hotmail.com

Correspondence Address: Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir (2016 Tez Dönemine ait adres).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

İzinler: Ölçeğin kullanımı için orijinal COPSOQ grubunun politikalarına uyulması gerekmektedir. Uyarlama çalışması için akademik kullanımı, yazarın iznine tabidir.

Ücret: Orijinal COPSOQ genellikle akademik ve kar amacı gütmeyen araştırmalar için ücretsizdir, ancak ticari veya kurumsal kullanım için izin ve ücret gerekebilir. Uyarlamanın kullanımı için yazar Ceyda Şahan ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Y?li?: Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanma ve psikometrik özelliklerinin incelenme y?li? 2016'dır.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [kopenhag-psikososyal-risk-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

?ahan, C. (2016). *Kopenhag Psikososyal Risk Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Kopenhag Psikososyal Risk Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sağlanmamıştır. Detaylı ölçek maddeleri için ?ahan (2016) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.